

Historie pošty v Rožnově pod Radhoštěm.

Dne 1. listopadu 1850 byla v tehdejší městečku Rožnov zřízena sběrna psaní a bylo zahájeno každodenní doručování zásilek pěším poslem do nejbližšího místa s poštovním úřadem - Valašského Meziříčí. Majitelem rožnovské sběrný psaní a poštovním výpravcem (expedientem) byl C.k. poštovním a telegrafním ředitelstvím v Brně jmenován rožnovský občan - kovář a obchodník, František Bill (na obr.). Sběrna psaní byla umístěna v domě č. p. 182, na západní straně rožnovského náměstí (dnes náměstí T.G. Masaryka), který v současné době patří p. Rudolfovi Billovi, potomku rodiny poštmistrů Billů (dnes kavárna a prodejna obuvi a kožené galantérie). Část náměstí s budovou poštovní sběrný je na kresbě pořízené 16.8.1861, která je uložena v Poštovním muzeu v Praze (na obr.). Činnost sběrný psaní byla zaměřena na zajišťování dopravy korespondence a zásilek jízdní pošty. Prostřednictvím denních pochůzek poštovních poslů udržovala poštovní spojení s Valašským Meziříčím i s dalšími obcemi v okolí Rožnova.

Od r. 1860 již byly poštovní zásilky doručovány jízdní poštou. V roce 1862 byla sběrna psaní povýšena na poštovní stanici. Zásilky již nebyly jízdní poštou dopravovány do Valašského Meziříčí, ale přímo do Velké Polomi u Hranic, odkud byly dále přepravovány vlakem. Krytý poštovní dostavník zajišťoval mimo přepravy poštovních zásilek také přepravu osob, převážně lázeňských hostů, kteří do Rožnova jezdili na léčebné pobyty. Před smrtí Františka Billa byl druhým rožnovským poštmistrem jmenován jeho syn Martin Bill (na obr.), který tuto funkci zastával od r. 1866 do r. 1895. Od r. 1861, kdy byla zřízena pošta ve Velkých Karlovicích (tehdy měly oficiální název **Gross Karlowitz bei Rožnau**), měla rožnovská pošta pravidelné denní spojení pěším poslem i s Velkými Karlovicemi. Od roku 1869 bylo pěší spojení s Velkými Karlovicemi nahrazeno jízdní poštou, která zajišťovala i poštovní spojení s přilehlými obcemi - Hážovice, Tylovice, Vigantice, Hutisko a Solánek pod Soláněm. Toto poštovní spojení do Velkých Karlovic fungovalo až do roku 1908, kdy byla nahrazeno dopravou po železniční trati, vybudované ze Vsetína do Velkých Karlovic. Rožnovská pošta zajišťovala i poštovní spojení na Dolní, Prostřední a Horní Bečvu. V roce 1869 byla v Rožnově zřízena také telegrafní stanice, která byla umístěna odděleně od pošty, v domě č. 204 v Palackého ulici (první jednopatrový dům za pomníkem Fr. Palackého).

Důležitou událostí v historii rožnovské pošty byl rok 1872, kdy se pošta přestěhovala z domu č.p. 182 do nového domu č.p. 133, kterému se tenkrát říkalo „Na poště“. Tento dům postavil Martin Bill na východní straně náměstí - na obr. (dnes je v něm Komerční banka).

Od r. 1888, kdy byla dostavěna železniční trať Hranice-Vsetín, jezdila rožnovská pošta opět již jen do železniční stanice Valašské Meziříčí. Nejprve byly zásilky přepravovány jednou, později dvakrát denně a jízdní pošta zajišťovala také přepravu osob. V r. 1889 došlo ke sloučení poštovního a telegrafního úřadu, který se přestěhoval do domu č.p. 133, kde byla pošta.

Po Martinu Billovi převzal v roce 1895 funkci třetího rožnovského poštmistra jeho syn Arnošt Bill, který byl vrchním poštmistrem až do r. 1920, kdy odešel do penze a brzy na to vypověděl poštu z domu č.p. 133. Rodina Billů spravovala poštu celých 70 let a to nejprve jako poštu soukromou, od r. 1895 jako poštu státní.

Od r. 1898, kdy byl na železniční trati z Rožnova do Krásna u Valašského Meziříčí zahájen provoz vlakové pošty, již byly poštovní zásilky přepravovány vlakovou poštou. Provoz vlakové pošty byl zajišťován až do padesátých let 20. století. Od r. 1898 do r. 1919 to byly vlakové pošty č. 444 a 445, od r. 1920 –1945 vl. pošty č. 631 a 633 a od r. h 1945 do r. 1957 vl. pošta č. 631, ve kterém ji nahradila automobilová poštovní doprava svými poštovními kurzy č. 912 a 914.

Rožnovskému poštovnímu úřadu byly podřízena poštovna v obci Vigantice, vzdálené od Rožnova cca 4 km. Tato poštovna byla otevřena 1.4.1910 a byla umístěna nejprve v obecním hostinci, dům č. p. 100, dnes dům pí. Traburové. Vedoucí poštovny byla Božena Jindrová, která zajišťovala příjem poštovních zásilek a jejich doručování na poštu v Rožnově a odtud vyzvedla došlé zásilky pro Vigantice. V r. 1930 se poštovna přestěhovala do domu č. p. 56 (naproti kostelu přes silnici), který patřil rodině Slovákových a funkci poštovního zastával p. František Slovák, který bydlel v dřevěném domku vedle poštovny. Činnost poštovny byla ukončena k 30. 10, 1950 a poštovní služby pro obec zajišťuje od té doby rožnovská pošta.

Po výpovědi z domu č. p. 133 se v polovině r. 1923 pošta přestěhovala do přízemí domu č. 128 (na obr.) do místností po bývalém Berním úřadu (dnes budova MÚ) a v něm zůstala až do r. 1969.

V létech 1921 až 1933 byl dalším, v pořadí čtvrtým rožnovským poštmistrem Ota Špičák, poštovní kontrolor z Uherčic u Prostějova. Po něm převzal funkci jako přednosta poštovního úřadu Josef Frňka, dlouholetý zaměstnanec rožnovské pošty. V období protektorátu Čechy a Morava zastával tuto funkci německý občan Neumann. Po osvobození, od r. 1945 do r. 1961, byl poštmistrem Ondřej Bartoň. Po něm byl vedoucím rožnovské pošty až do r. 1977 Ludvík Nachmilner. V roce 1977 byla kratší dobu vedoucí pošty paní Navrátilová a od té doby vykonával tuto funkci až do roku 2013 p. Ladislav Karlík, v pořadí již desátý, nejdéle sloužící rožnovský „pošt mistr„ (celých 36 let). V letech 2013 -2014 byla vedoucí hlavní rožnovské pošty pí. Khunová a od roku 2014 je to pí. Ludmila Navrátilová.

Důležitým mezníkem v historii rožnovské pošty byl také rok 1969, kdy se pošta přestěhovala do nové moderní budovy postavené na Náměstí míru (na obr.), ve které je i v současné době.

Vzhledem k velkému rozšíření poštovního provozu, na který již stávající pošta nestačila, byla dne 8. 4. 1991 na sídlišti Písečný, v přízemí budovy obchodního střediska Láz, otevřena nová pošta **756 64 Rožnov pod Radhoštěm 3**. Tato pošta přerušila v srpnu 2000 svoji činnost a od 1.září 2000 zahájila činnost v nových rozšířených prostorách – v přízemí budovy (bývalý Závodní klub ROH vedle výškového internátu u bývalého n. p. Tesla Rožnov). Na této poště byla od jejího otevření až do roku 2018, kdy odešla do důchodu, poštmistrovou paní Ludmila Landová. Po ní byla do funkce uvedena pí. Veronika Zetková. Tato pošta má od srpna 1999 velmi důležitou roli jako podací pošta nejen pro občany přilehlých sídlišť 1.máj, Koryčanské paseky, Písečný a Jižní město, ale hlavně pro několik desítek firem, které jsou umístěny v průmyslovém areálu bývalé Tesly Rožnov, plní i funkci dodací pošty. Pro občany však zůstala dodací poštou původní pošta 756 61 Rožnov pod Radhoštěm 1 na Náměstí míru.

Prvou třetinu stosedmdesátileté historie rožnovské pošty připomíná návštěvníkům Rožnova pod Radhoštěm stará historická pošta **756 60 Rožnov pod Radhoštěm 50**,

umístěná v jednom z prvních historických objektů Valašského muzea v přírodě, ve staré radnici z r. 1750. Tato pošta byla otevřena 18. května 1997, svým vybavením připomíná poštovní úřad z období Rakousko - Uherska z konce 19. století, má funkci poštovny a pro návštěvníky Valašského muzea plní funkci podací pošty. Je to jediná historická poštovna v Evropě), která zajišťuje, hlavně pro návštěvníky Rožnova, některé základní poštovní služby v rámci s. p. Česká pošta. Vyúčtovací poštou je pro ni hlavní rožnovský poštovní úřad 756 61 Rožnov pod Radhoštěm 1.

Již v 80. letech minulého století byla na rožnovské hlavní poště zřízena také tzv. dodejna, která zajišťuje podej hromadných zásilek pro firmy a další organizace s PSČ 756 61. Ta má také od roku 2018 své nové poštovní směrovací číslo 756 65, které se objevuje na R-nálepkách doporučených zásilek.

Zajímavý byl i vývoj razítek, které rožnovská pošta používala k označování zásilek. Na razítkách se postupně objevoval název Rožnova, postupně od německého přes německo-český, česko- německý až po ryze český název. Od r. 1850 do r 1872 to bylo razítko s pouze německým opisem **Rožnau** (na obr.). Od r. 1872 - 1873 byl opis razítka změněn na **Rožnau** a od r. 1873 již byl na razítku německo-český opis **Rožnau / Rožnov**. Od roku 1907 to již bylo používáno razítko s česko-německým opisem **Rožnov / Rožnau**. Od roku 1913, kdy byl Rožnovu povolen oficiální název Rožnov pod Radhoštěm, byl na razítku opis **Rožnov pod Radhoštěm / Rožnau am Radhost**. Po první světové válce a vzniku Československé republiky bylo, od počátku roku 1919 do roku 1920, používáno tzv. znárodněné razítko s českým opisem **Rožnov pod Radhoštěm** a vylomeným německým textem. Od roku 1920 do r. 1940 se již používalo razítko s pouze českým opisem **Rožnov pod Radhoštěm Č.S.P.**. V období okupace od r. 1941 do r. 1945 měla razítka opět německo - český opis **Rosenau / Rožnov p. Radh.**. Od osvobození v r. 1945 do r. 1947 byla opět používána znárodněná razítka z českým opisem **Rožnov p. Radh.** s vylomeným německým textem. Od r. 1948 jsou již používána razítka s pouze českým opisem **Rožnov pod Radhoštěm**, s rozlišovacími písmeny *a, b c d, e, f, g, h* a od r. 19.. s rozlišovacími čísly 1 - 26, která byla od r. 1975 doplněna poštovním směrovacím číslem **756 61** a od r. 1991 číslem **1**, pro poštu **Rožnov pod Radhoštěm 1** a číslem **3** pro poštu **756 64 Rožnov pod Radhoštěm 3**.

Rožnovská hlavní pošta **Rožnov pod Radhoštěm 1** je od r. 2014... řídicí poštou pro pošty **Dolní Bečva, Hutisko-Solanec, Horní Bečva, Prostřední Bečva, Valašská Bystřice, Vidče a Střítež nad Bečvou, Zašovou a Zubří**, na které je přepravně napojena a zajišťuje v těchto obcích doručování všech zásilek.

Pro zajímavost je dobré uvést také porovnání objemu poskytovaných poštovních služeb na počátku činnosti pošty a v r. 2010. V prvních letech činnosti pošty za Rakousko-Uherska zajišťovali 2-3 zaměstnanci přepravu jen několika až desítek poštovních zásilek denně, při čemž poštovní provoz na dvou poštách a jedné poštovně zajišťovalo v r. 2009 cca 64 zaměstnanců z toho 30 doručovatelů s 9 automobily. V tom roce pěší doručovatelé absolvovali denně kolem 320 km, automobily pošty cca 450 km a doručili kolem 2 milionů 300 tisíc obyčejných a doporučených zásilek, skoro 80 tis. balíků a kolem 3 milionů ks propagačních materiálů. Zaměstnanci pošty zajistili odeslání více jak 90 tis balíků. Mimo toho rožnovské pošty zajišťují rozšířené služby Datové schránky, rozšířené služby státní správy Czech Point (katastr nemovitostí, obchodní rejstřík, živnost. registr, výpis z rejstříku trestů, body řidičů, konverze, vidimace, legalizace a d. - celkem kolem 30-ti druhů služeb). Také objem peněžních služeb poskytnutých u přepážek rožnovských pošt je velmi vysoký. Zpracování takového množství zásilek a peněžních operací by nebylo možné bez vybavení obou rožnovských pošt moderní

výpočetní technikou systému APOST, které bylo realizováno v letech 1995 a 1998. Také nový rezervační systém pořadí zákazníků u jednotlivých přepážek zavedený v r. 2016 přispěl k rychlejšímu vyřizování zásilek na rožnovské poště.

Zajímavé by asi bylo porovnat počty odeslaných a doručených zásilek v r. 2019 – 2020 s počty uvedenými v r. 2009. To ale to není možné, protože vedení Č.P. s.p. odmítlo na mou žádost předat údaje o počtech doručených a odeslaných listovních, balíkových, peněžních a ostatních zásilek, údajně z důvodů obchodních a bezpečnostních.

Zaměstnancům obou rožnovských pošt i poštovny ve Valašském muzeu přejeme k výročí pošty a do dalšího desetiletí činnosti, hodně zdraví a sil k plnění náročných úkolů, které si, v oblasti poštovní přepravy zásilek a dalších služeb, vynutily potřeby naší společnosti ve 21. století.

Vladimír Vystavěl

Na obrázcích:

František Bill - první poštovník rožnovské pošty

První razítko rožnovské pošty z listopadu 1850

Martin Bill - druhý rožnovský poštovník

Dům č.p. 182 - kresba části rožnovského náměstí s poštovním úřadem z r. 1861 - zděný dům s orlicí (z archivu Poštovního muzea Praha)

Dům č.p. 133 „Na poště“- fotografie kolem r. 1895

Dům č.p. 128 přízemí vpravo - fotografie z r. 1920

Současná budova pošty na Náměstí míru - fotografie z r. 1969

